

AJÁNLÁS

Tisztelt Olvasó!

Olyan könyvet tart a kezében, amelynek utolsó oldalán ez áll: Kolozsvár, 1988. március. Szamizdat-szövegnek készült, kevesen olvasták kéziratban, egy egészen kis rész jelent meg belőle Budapesten a *Limes* című folyóirat 1989. 1-es számában, ahol dedikáció helyett így fordultam az akkori olvasóhoz: „Kedves Olvasó! Kérlek, légy elnéző irántam. Sajnos a házkutatástól rettegve képtelen voltam nyomdakész kéziratot az asztalodra tenni. *Munkapéldány* ez, szerkesztésre vár. Ha ismered a romániai helyzetet, megérted kérésemet: mivel ebben az országban a rendőrség nyilvántartja az írógépeket, kérlek, *ezt a gépelt példányt semmilyen körülmények között se sokszorosítsd!*. Maradok tisztelettel fölvevett nevemen, Erdélyi Sándor.” Nos azóta valamelyest változtak az idők, ma már nyugodtabban kopogtatok írógépemen, s amit írtam, nem rejtegetem a garázsban a gépkocsim motorházában, mint ahogyan e könyv megírásakor tettem. Volt egy 1989 Romániában, s ha valaki túlbecsülne teljesítményemet, ezt is mondhatná: könyvem időközben *kordokumentum* lett. Sajnos, nem így van. A korba ágyazás nem jelenti azt, hogy „történelmi” munkává, egy letűnt korszak elemzésévé vagy életélményévé, egy ma már nem létező helyzet szimultán lereagálásává vált volna kéziratom. Bár ha csak ennyi volna, akkor is mondana valami újat a mának, hiszen a Ceaușescu-féle diktatúra éveiről, az akkori kisebbségi sorsról a hatalomváltás után sem jelentek meg elmélyült elemzések. Nagy kár, de mondanivalóm nem vált egy mögöttünk maradt történelmi korszak kortárs-üzenetévé, igen sok vonatkozásban a má-

[Erdélyi Magyar Adatbank]
Balázs Sándor: Identitástudatunk zavarai

nak is hű tükre. A nemzetkisebbségi tudatunk rombolása ugyanis a diktátor csúfos halála után szinte ugyanúgy, mint azelőtt, tovább folyik, így az elméleti rálátás, amelyet alkalmaztam, az új, konkrét események tükrében sem vesztette el érvényét. Kisebbségünk identitástudatának zavarai ma, immár négy évvel az ún. aranykor lezáródása után ugyanúgy emésztenek, mint akkor, még ha új felhangokkal keveredtek is.

Ezekkel a gondolatokkal bocsátom újtára könyvem, amelynek szövegét eredetileg a Limes-körben kellett volna megvitatnunk, ha nem bukunk le, egyes alfejezeteit az általam szerkesztett *Kiáltó Szó* című szamizdat időszaki kiadványban olvashatták volna, ha a temesvári szikra fellobbantotta népharag, a kommunista diktatúra bukása nem tett volna pontot e lap megjelenése után, olvashatták volna nyomtatásban a forradalomnak nevezett események után... ha valóban forradalom lett volna, s négy év alatt megteremtették volna kisebbségünk számára azt a lehetőséget, hogy ilyen könyvek nyomdafestéket lássanak. Most a Magyar Művelődési és Közoktatási Minisztérium pályázata végre alkalmat nyújt az olvasónak arra, hogy az apró, inkább stiláris, szerkesztési módosítással immár nyomdakészé tett egykori munkapéldányt elolvassa, végigszenvedheti önismereti vívódásaimat, s az elmélet fényében talán jobban megérti a romániai magyar kisebbség lét-helyzetét.

Maradok tisztelettel ezúttal igazi nevemen

Balázs Sándor

Kolozsvár, 1993. március